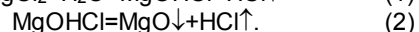

Винахід відноситься до кольорової металургії, а саме до отримання магнію електролізом недозневодненої хлормagneївої або оксидвміщуючої сировини в електролітах з розплавлених хлоридів.

При електролізі безводних хлоридних розплавів відбувається виділення магнію та хлору. Утилізація останнього викликає труднощі і приводить до забруднення навколишнього середовища. Електроліз кисеньвмісної сировини припускає виключення виділення хлору без зниження техніко-економічних показників процесу.

Відомий спосіб електролітичного отримання магнію, Лисенко А.П. Виробництво магнію. "Металургія кольорових металів". Том 16 (Підсумки науки і техніки ВІНІТІ АН СРСР). М., 1986, с. 138, 153-157. У цьому способі сипучу суміш оксиду або карбонату магнію з вуглецевим відновлювачем завантажують в анодний простір електролізера (аноліт), відокремлений від катодного простору (католіту) діафрагмою з пористого матеріалу. Електролітом служить еквімолярна розплавлена суміш хлоридів магнію, натрію та калію при температурі 700°C. Масова частка хлориду магнію в електроліті складає 0,42. Через низьку розчинність оксиду магнію в електроліті, на аноді спочатку відбувається виділення хлору з наступним хлоруванням оксидно-вуглецевої шихти в об'ємі електроліту. Цим зумовлена наявність у відходячих анодних газах, крім вуглекислого газу, також і хлору. Крім того, внаслідок неповного хлорування оксидно-вуглецевої шихти, остання осідає на подину, утворюючи велику кількість шламу.

Відомий спосіб електролітичного отримання магнію, визнаний нами як прототип, Лебедєв О.А. Виробництво магнію електролізом. -М.: Металургія, 1988, с. 200, 201, 216. В аноліт завантажують тверду сировину $\text{MgCl}_2 \cdot 1,5 \text{H}_2\text{O}$. Електроліт має такий склад, %: MgCl_2 - 25, NaCl - 60, CaCl_2 - 15, тобто масова частка хлориду магнію складає 0,25. Температура електроліту 700°C. Під впливом вологи, яка міститься у газовій фазі, або надходить в електролізер з сировиною, хлорид магнію підлягає процесам високотемпературного гідролізу за реакціями:

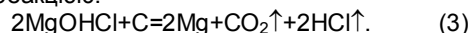

Масова частка розчинених в електроліті оксиду і гідроксихлориду магнію не перебільшує відповідно 0,001 та 0,004. Вуглець аноду бере участь у процесах хлорування продуктів гідролізу MgCl_2 , але процес не є безхлорним: присутність хлору в анодних газах складає до 7-8% (об'єм.), решта H_2O , HCl , CO та CO_2 . Цей спосіб характеризується також великим виходом шламу.

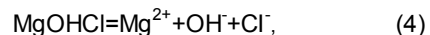
В основу винаходу поставлено задачу виключення виділення хлору і зменшення виходу шламу шляхом підтримки оптимальної концентрації гідроксихлориду магнію за рахунок оптимальної концентрації хлориду магнію в аноліті і відокремлення аноліту від католіту.

Поставлена задача досягається тим, що у відомому способі електролітичного отримання магнію в електроліті, що містить хлорид магнію, який включає завантаження твердої сировини в аноліт, який містить гідроксихлорид магнію, масову частку гідроксихлориду магнію підтримують у межах 0,01-0,1 при масовій частці хлориду магнію 0,5-1,0 та відокремленні аноліту від католіту.

Експериментально вибрана оптимальна концентрація гідроксихлориду магнію в аноліті в продовж всього процесу електролізу. Масова частка гідроксихлориду магнію в аноліті складає 0,01-0,1. Процес електролітичного отримання магнію з твердої недозневодненої хлормagneївої або оксидвміщуючої сировини в розплавленому хлоридному електроліті йде за такою сумарною реакцією:

При зниженні масової частки гідроксихлориду магнію в аноліті менше 0,01, в анодних газах з'являється хлор. Збільшення масової частки гідроксихлориду магнію більше 0,1 приводить до підвищення шламоутворення за рахунок його дисоціації за реакцією (2). Гідроксихлорид магнію при розчиненні в розплаві хлориду магнію дисоціює на іони:

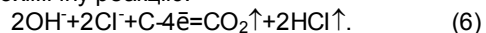

причому розчинність MgOHCl прямопропорційна концентрації хлориду магнію.

При зменшенні масової частки хлориду магнію в електроліті менше 0,5, масова частка розчиненого в аноліті гідроксихлориду магнію складає менше 0,01, що приводить до появи хлору в анодних газах. Електроліз розплавленого електроліту, в який вводять тверду магнійвмісну сировину, завантажуючи її в анодний простір, необхідно вести при відокремленні аноліту і католіту, наприклад, пористою діафрагмою, яка перешкоджає проникненню гідроксихлориду магнію у катодний простір. В протилежному випадку на катоді посилюється реакція, яка приводить до зниження виходу магнію за струмом за рахунок попутного виділення водню і пасивації катоду:

Технічне рішення, що пропонується, здійснюється таким чином. Тверду магнійвміщуючу сировину завантажують в аноліт, який відокремлений від католіту пористою діафрагмою, на поверхню розплавленого електроліту. Швидкість подачі сировини (в перерахунок на магній) з невеликим надлишком, викликаним неминучими збитками електроліту, складає 0,46-0,47 г/А·год., що забезпечує постійний рівень і склад електроліту. У якості сировини використовують або хлорид магнію з різним рівнем зневоднення $\text{MgCl}_2 \cdot (0,5-2,5)\text{H}_2\text{O}$, або оксихлорид магнію з таким складом: $m\text{MgO} \cdot \text{MgCl}_2 \cdot n\text{H}_2\text{O}$, де $m=0,5-5$, $n=0,5-12$. Більш переважними є відповідно наступні сполуки: $\text{MgCl}_2 \cdot 0,9\text{H}_2\text{O}$ та $0,8\text{MgO} \cdot \text{MgCl}_2 \cdot 0,8\text{H}_2\text{O}$. При завантаженні сировини, у розплав в розчиненому вигляді переходить гідроксихлорид магнію MgOHCl , масову частку якого в аноліті підтримують у межах 0,01-0,1. Така розчинність гідроксихлориду магнію забезпечується підтримкою масової частки хлориду магнію в електроліті в межах 0,5-1,0. Розчинений в аноліті гідроксихлорид магнію за участю вуглецю аноду вступає в електрохімічну реакцію:

При цьому анодний процес здійснюється без виділення хлору. Катіони магнію з аноліту через пористу діафрагму переносяться до збідненого по 2Mg^{2+} католіту, де на катоді виділяється рідкий магній.

Приклади виконання способу

В електролізер, який містить хлоридний розплав, нагрітий до $700-800^{\circ}\text{C}$ в анодний простір завантажують сировину $\text{MgCl}_2 \cdot 0,9\text{H}_2\text{O}$, або $0,8\text{MgO} \cdot \text{MgCl}_2 \cdot 0,8\text{H}_2\text{O}$, або їх суміш із швидкістю $0,47 \text{ г/А} \cdot \text{год}$ у перерахунку на магній. Електроліт готують з хлориду магнію титанового виробництва, який майже не має домішок, та хлоридів лужних металів в молярному відношенні $\text{NaCl}:\text{KCl}=1:1$. Змінюючи масову частку гідроксихлориду магнію в аноліті, хлориду магнію в електроліті, температуру електроліту та анодну густину струму, одержали показники, які наведені у таблиці.

При масовій частці гідроксихлориду магнію в аноліті менше $0,01$ та більше $0,1$ у відходячих газах виявлено наявність хлору та значно збільшився вихід шламу. При масовій частці хлориду магнію в електроліті менше $0,5$, розчинність гідроксихлориду магнію зменшується, збільшується його дисоціація за реакцією (2), внаслідок чого у відходячих газах з'являється хлор та збільшується вихід шламу. Температура процесу електролізу в залежності від концентрації хлориду магнію змінювалась від 700 до 800°C . Анодну густину струму підтримували у межах $0,2-1,0 \text{ А/см}^2$, причому чим вище концентрація гідроксихлориду магнію в аноліті, тим вище може бути густина струму. При масовій частці гідроксихлориду магнію в аноліті $0,01-0,1$ та хлориду магнію в електроліті $0,5-1,0$ кількість шламу значно зменшується і хлор в анодних газах відсутній.

Таким чином, спосіб, що пропонується, дозволяє виключити виділення хлору, покращити екологічний стан, зменшити утворення хлоридних відходів і шламу, а також використовувати значно дешевшу недозневоднену хлор магнієву та оксидвміщуючу сировину, знизити витрати на її зневоднення та хлорування, спростити процес виробництва магнію.

Умови та показники процесу електролітичного отримання магнію

№ п/п	Масова частка гідроксихлориду магнію в аноліті	Масова частка хлориду магнію в електроліті	Температура процесу, °C	Анодна густина струму, А/см ²	Вихід магнію за струмом, %	Вихід шламу, кг/т Mg	Вміст хлору у відходячих газах, % (об'єм)
1	0,005	0,45	700	0,2	80	90	4
2	0,01	0,50	700	0,2	81	50	відсутній
3	0,05	0,80	700	0,5	84	50	відсутній
4	0,07	1,00	800	0,7	83	60	відсутній
5	0,10	1,00	740	1,0	85	50	відсутній
6	0,12	1,00	740	1,0	80	100	відсутній
7*	0,002	0,25	700	0,2	77	270	10
8**	0,07	1,00	800	0,2	45	130	відсутній

* - за способом-прототипом;

** - без відокремлення аноліту від католіту діафрагмою.